

SANNE KLOOSTERBOER

Wonderkind



Een moeder over het leven met
haar gehandicapte dochter

Over het boek

In 2005 bevalt Sanne Kloosterboer van een gezonde dochter, Yaël. Al gauw blijkt dat Yaël zich niet normaal ontwikkelt. Als ze twee is, wordt duidelijk dat ze epilepsie heeft. Een jaar later komen daar de diagnoses autistisch en ernstig verstandelijk beperkt bij. De klap is groot.

In de jaren erna leert Sanne met vallen en opstaan wennen aan het idee dat Yaël verstandelijk altijd een klein meisje zal blijven en nooit een zelfstandig leven zal kunnen leiden. Langzaam leert ze berusten in Yaëls beperkingen en omgaan met de zware zorg. Ze ontdekt wat Yaël allemaal wel kan. In *Wonderkind* doet Sanne Kloosterboer op liefdevolle wijze verslag van haar leven als moeder van een zwaar gehandicapt meisje. Van de pieken en dalen, het gevecht om de goede zorg te organiseren, de verwondering en soms verbijstering over de nieuwe wereld die ze betreedt en de vreugde als Yaël weer een kleine mijlpaal bereikt.

Over de auteur

Sanne Kloosterboer (1973) werkt als eindredacteur bij *Het Financieele Dagblad*. Ze blogt sinds 2010 wekelijks over haar dochter op de site van *J/M voor Ouders*. Ze is in 2007 getrouwd met Hanno, Yaëls vader. Yaël was hun bruidsmeisje.

De non-fictienieuwsbrief

Bent u geïnteresseerd in populaire psychologie, current affairs, human interest, verhalende non-fictie of regionale geschiedenis? In deze nieuwsbrief vindt u informatie, interessante aanbiedingen, acties en extra's over alle non-fictie-uitgaven van A.W. Bruna Uitgevers.

U kunt zich aanmelden voor de nieuwsbrief via onze website www.levboeken.nl.

Colofon

© 2012 Sanne Kloosterboer

© 2012 A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

Omslagontwerp

Pinta Grafische Producties

Omslagfoto's

Duco de Vries

De verhalen in dit boek zijn gebaseerd op de *J/M*-blogs van Sanne Kloosterboer.

ISBN 978 94 005 0176 8

ISBN e-book 978 90 449 6873 6

NUR 850

www.jmouders.nl

Sanne Kloosterboer

Wonderkind



Proloog

‘Word ik later echt net zo groot als jij?’ vroeg Kleine Beer.

‘Ja, net zo groot,’ zei zijn moeder. ‘Maar van mij mag je nog wel eventjes klein blijven.’

‘Waarom dan?’ vroeg Kleine Beer.

‘Omdat je niet meer op mijn rug kunt zitten als je groot bent,’ zei Moeder Beer.

Ik wijs de tekeningen aan, terwijl ik Yaël haar eten geef. ‘Kijk, Kleine Beer zit op de rug van Moeder Beer.’ We naderen de ontknoping.

‘Als ik groot ben, mag je me nog steeds knuffelen hoor,’ zei Kleine Beer slaperig. ‘Maar mama, ik wil nog niet groot zijn.’

‘Dat is fijn,’ zei Moeder Beer, ‘want ik vind je nu precies goed.’

Kleine Beer ging lekker tegen de warme vacht van zijn moeder liggen en ze vielen samen in slaap in hun knusse hol.

Yaël zucht. Ze vindt het einde van *Grote Beer, Kleine Beer* net zo mooi als ik.

‘Jij bent ook precies goed,’ zeg ik. ‘Mama vindt je precies goed zoals je bent.’

Ik meen het. Yaël is precies goed. Al mag ze van mij nog wel eventjes klein blijven. Zodat ik haar kan tillen en ze op mijn schoot kan zitten als een uit haar krachten gegroeide baby.

Maar ze blijft niet klein. Ze groeit als kool. Ze is zes en komt nu al tot mijn boezem. Wat wordt ze al groot. Het bolle, kleuterachtige is er nu echt af. Ze heeft nog heel lang kussentjes

op haar handjes en polsjes gehad, maar nu krijgt ze van die slanke meisjeshanden. Ze wordt zo snel groot en tegelijk blijft ze zo klein.

1

Waarin Sanne verliefd wordt op Hanno

‘Wil je nog thee?’ vraag ik Hanno. Ik geef hem het kopje urine dat op het tafeltje naast het bed staat. ‘Nee, rot op,’ zegt hij en hij maakt een afwerend gebaar. ‘Voorzichtig,’ gil ik. En daarna zeg ik met gedragen stem: ‘Dit is het grote moment.’ Ik maak de zwangerschapstest open en laat hem in het kopje zakken. Hanno kijkt gespannen toe.

Het is een zondagochtend zoals ik hem het liefst heb. Het bed bezaaid met kranten en kruimels. Het bed als plaats om te eten, te vrijen, te praten en te lezen – toch eigenlijk alles wat ertoe doet. Het doet me denken aan de tijd dat we samen in een woning van vijfendertig vierkante meter woonden, in de Amsterdamse Pijp. Toen lééfdén we in bed. Dat bed was een oude bedbank, die vrijwel altijd uitgeklast was. Hij stond pal naast een gaskachel, wat goed uitkwam, omdat we meestal niet veel aanhadden. De rest van het appartement was door ruimtegebrek een ongehoorde bende.

Maar het was romantisch en op een goede manier bohemien. We hadden het idee dat we niets nodig hadden, behalve elkaar, een fles wijn en een afhaalpizza.

Dat het er altijd lawaaiig was deerde ons niet. We woonden schuin boven een café, om de hoek van de Albert Cuypmarkt. ’s Nachts klonk onder ons raam eerst de discussie ‘Gaan we nog naar Karels nachtkafé?’ en een uur of twee later was het een hels kabaal van karretjes met waren voor de markt.

Anderhalf jaar woonden we daar samen. Ik was nog nooit zo gelukkig geweest. We waren zó verliefd.

Ik had Hanno op straat ontmoet. Ik was net bij de bakker geweest en toen ik de winkel uit liep zag ik hem staan, bij het zebrapad. We keken elkaar aan. We keken, keken weg en keken weer. Ik vond hem leuk en knap. Hij deed me aan iemand denken. Iemand uit Bergen, het dorp in Noord-Holland waar ik ben opgegroeid. 'Jij bent toch Wouter, uit Bergen?' zei ik na een tijdje.

'Ik heet geen Wouter, maar ik kom wel uit Bergen,' zei hij terug. Bergen. We hadden meteen een gesprek. Ik moest weg, maar gaf hem mijn werkkaartje met mijn mailadres. Ik voelde dat dit niet zomaar een ontmoeting was. Ik vertelde erover aan vriendinnen en hoopte dat hij me zou mailen.

Er ging een week voorbij en hij mailde niet. Nog een week. Mijn negenentwintigste verjaardag passeerde, de kerstdagen. Hij was vast getrouwd met kinderen en wilde gewoon een beetje sjansen. Of misschien had hij zich bedacht.

Tussen kerst en oud en nieuw ging ik speciaal even naar kantoor om mijn werkmail te lezen. Hij had gemaild! Meteen mailde ik terug. Nog een maand mailden we heen en weer, we waren allebei te verlegen om een afspraak te maken.

Uiteindelijk nam ik het voortouw. We spraken af op een zondagmiddag. We praatten, dronken, aten tapas. Hij was ongehooflijk aardig en het was heel gezellig. Een week later gingen we uit eten, en daarna ging ik met hem mee naar huis. We zoenden bij hem op die bedbank, in die veredelde jongenskamer. Aan de muur hing een poster met een surfer, op de schoorsteen stond een elpee van Mel & Kim. Hanno was een nerd, in de beste zin van het woord. Hij was echt, ongeposeerd, een

beetje verlegen, slim en met een geheel eigen gevoel voor humor. En aardig, zo aardig. Hij was de aardigste man die ik ooit had ontmoet. Hij had sterrenkunde gestudeerd en kon prachtig over zijn vak vertellen.

‘Ik vind hem zo aardig,’ zei ik tegen een vriendin.

‘Ja, da’s leuk,’ zei ze. ‘Maar wil je ook met hem naar bed?’

‘Daar heb ik eigenlijk nog niet over nagedacht,’ zei ik. Het was waar, ik had er echt nog niet over nagedacht. Ik wilde bij Hanno zijn, met hem samen zijn. De invulling was nog vaag.

Ik was tot dan toe een beetje een ongeleid projectiel geweest, vooral in de liefde. Ik was op zoek, maar wist niet goed waarnaar. Dat leidde vaak tot spannende avonturen en avontuurtjes, soms tot iets serieus, maar nooit tot iets blijvends. Ik had leuk werk als eindredacteur bij zakenblad *Quote*, borrelde vaak met collega’s, ging op pad met vriendinnen. Mijn leven was nooit saai. Het was een soort armoedige variant op *Sex and the City*, want ik had een lullig journalistenloon en woonde nog op mijn oude studentenkamer, die in gesprekken met vriendinnen ‘het peeskamertje’ werd genoemd.

Maar ik was soms ook eenzaam en verdrietig. Een paar jaar eerder, op mijn zesentwintigste, toen ik nog maar net bij *Quote* was begonnen, was mijn zusje Mirjam overleden. Ze had lymfeklierkanker en was jaren ziek geweest. Ze was maar vijfentwintig jaar oud geworden. De ziektejaren hadden er bij mij en mijn familie in gehakt. Ik had mijn studie in de ijskast gezet en nooit meer opgepakt, om tijd met haar te kunnen doorbrengen. Maar ze was vaak boos op mij, misschien wel omdat ik in haar ogen gewoon doorleefde alsof er niets aan de hand was. En in zekere zin was dat zo. Ik bleef leven, zij stierf. Zij was er niet meer, ik nog wel.

Mijn verdriet was nog vers, maar ik was vastbesloten iets

van het leven te maken. Dus fladderde ik door de stad, op zoek naar, ja, naar wat eigenlijk?

Hanno en ik maakten snel weer een afspraak, en voor het eerst bleef ik slapen. Ik vertelde hem over Mirjam. Hij was er stil van en keek me alleen maar aan, met die vriendelijke ogen.

Ik vond het heerlijk om met hem samen te zijn, maar ook eng. Het was meteen heel serieus en het ging ook allemaal zo snel. Al na een paar weken mailde Hanno me: 'Ik ben aan het dromen. Ik kijk ook een beetje in de toekomst. Wij tweeën... Ik wil zo graag bij je zijn. Mijn verlangen naar je voelt onbegrensd.' Al binnen een maand hadden we het over de kinderen die we zouden krijgen.

Onze eerste zomer samen gingen we elke avond uit eten. Het was dag na dag mooi weer en geen van beiden hadden we een tuin. In de weekenden reden we naar het strand of het bos. Of we bleven eindeloos in bed liggen en gingen dan in de loop van de middag nog wat drinken op een terras. En elke week schreven we ons in voor huurwoningen op een website van de gemeente. Daar fietsten we dan eerst langs, gewoon voor de lol. Zo kwamen we in delen van de stad die ik helemaal niet kende. Meestal eindigden we bij de inschrijving op nummer 300, maar dat interesseerde ons niet. Ons huis kwam nog wel, dachten we in onze totale zorgeloosheid.

Na anderhalf jaar op de slaapbank van Hanno doorgebracht te hebben, vonden we een benedenwoning in een rustige buurt. Met een tuin, voor onze toekomstige kinderen. Ik moest wennen aan het nieuwe, serieuze huis. We zaten ineens aan een eettafel en op de bank. Soms zat Hanno nog achter de computer en lag ik al in bed: naar bed gaan was ineens een bewust besluit geworden. De overgangen in ons leven waren niet lan-

ger vloeiend, het bohemenienerige was weg.

Maar het nieuwe huis was ook mooi en ruim. We leefden niet meer in een permanente puinhoop. En als we vrij hadden, bivakkeerden we als vanouds de halve dag op bed.

Een paar maanden na de verhuizing gingen we met vakantie, naar Portugal. We reisden rond met een huurauto, zwommen in verlaten baaien, aten verse sardines en verkenden dorpjes en stadjes. Ik had me nog niet eerder zo verbonden met iemand gevoeld, en tegelijk zo vrij.

Op een ochtend bezochten we de Cabo de São Vicente, het zuidwestelijkste puntje van Europa. We liepen over de rotsen en genoten van het ruige uitzicht: steile kliffen en waar je maar keek zee, zee, zee. Ik ging zitten op een rots in de zon. Hanno kwam voor me zitten, haalde een doosje uit zijn broekzak, maakte het met een theatrale beweging open en zei op plechtige toon: 'Lieve Sanne, wil je met me trouwen?' In het doosje zat een prachtige ring, met kleine briljantjes. Ik kreeg de slappe lach van zijn toneelstuk, maar moest ook huilen. 'Jaaa, ja, tuurlijk wil ik met je trouwen.' We zoenden om mijn jawoord te vieren en gingen daarna heerlijk uit eten. Een maand later stopte ik met de pil.

2

Waarin Sanne lekker opgaat in haar zwangerschap

Ik haal de stick naar boven en houd hem voor me. Naast het controlestreepje zie ik langzaam nog een streepje verschijnen. 'Ik ben zwanger!' roep ik. 'U mag me feliciteren!' Hanno omhelst me en we zoenen. Ik sta op uit bed en maak een rondedansje in mijn ochtendjas, met de test als een trofee boven mijn hoofd.

Daarna ga ik weer in bed liggen, met mijn telefoon, om mijn moeder en mijn vriendinnen te bellen.

De hele dag zoemt het door mijn hoofd: 'Ik ben zwanger, ik ben zwanger, ik ben zwanger.' Ik ben de gelukkigste vrouw op aarde.

Met mijn zes maanden dikke buik fiets ik door de stad. Ik trap hard door, om op tijd op de high tea te zijn. Een vriendin is jarig en heeft voor de gelegenheid een helderziende uitgenodigd. Dat wordt lachen! Misschien zegt hij ook wel iets over de baby in mijn buik. Wat het wordt. En wat voor mens het wordt.

Mijn zwangerschap verloopt anders dan ik had kunnen voorspellen. Of eigenlijk: ik ben anders dan ik had verwacht. Ik had gedacht dat ik lekker grootstedelijk, casual zwanger zou zijn. Dat ik zo'n vrouw was die haar zwangerschap er even bij deed en er verder niet te veel woorden aan vuil maakte.

En inderdaad, ik heb een probleemloze zwangerschap, van de soort die je er prima bij kunt doen. Mijn twee zwangere colle-

ga's – ja, inderdaad, goed gepland – klagen over bekkenpijn en bandenpijn. Ik weet niet eens wat ze bedoelen en hoe die kwalen zouden moeten voelen.

Maar verder ben ik helemaal niet nonchalant zwanger. Ik ontpop me als een permanent blijde moeder in spe, zo eentje die er lekker helemaal in opgaat. Ik ben zwanger op de mutsigst denkbare manier, ik ben de vleesgeworden blijde doos. Schaamteloos koop ik zwangerschapsbladen en lees ik boeken met bedenkelijke titels als *Oei, ik groei*. Trouw bezoek ik de zwangerschapsyoga en elke avond zing ik voor de baby in mijn buik. O, en ik praat ook tegen hem/haar. Ik mompel alledaagse dingen als: 'Zooo, gaan we lekker naar huis', als ik uit mijn werk kom. Op die manier keuvel ik de hele dag door, met mijn hand voortdurend op mijn buik, om de schopjes te voelen. Ik vind het zo gezellig! Ik ben nooit alleen en toch kan ik doen wat ik wil.

Het wiegje waarin ik zelf heb gelegen als baby, met hippe Scandinavische streepjesbekleding, staat al halverwege mijn zwangerschap klaar, met versgewassen lakens. In de op Marktplaats aangeschafte commode liggen gewassen rompertjes, in nette stapels. Ze zijn allemaal wit en crèmekleurig, want ik weet nog niet of het een jongen of een meisje wordt. Ik wil dat het een verrassing is.

Stiekem hoop ik op een dochter. Ik kom zelf uit een meisjesgezin met een nogal dominante moeder. Meisjes snap ik, ik kan met ze lezen en schrijven, ik doorzie ze. Jongens en mannen vind ik altijd een beetje raadselachtig. Wel leuk, maar anders. Ik weet niet zo goed hoe ik met een zoon zou moeten omgaan. Ik weet hoe ik een meisje zou willen opvoeden. Ik zou haar vertrouwen winnen en het nooit beschamen, maar ik zou haar ook proberen vrij te laten. Ik zou haar door dik en dun steunen,

ook als ze domme beslissingen neemt. Een jongen zou ik natuurlijk precies zo opvoeden, maar bij een meisje zou ik weten hóé ik haar vertrouwen zou moeten winnen en hoe ik haar zou moeten steunen.

Mijn collega's krijgen allebei een jongen. Dat hebben ze gezien op de pretecho. Een van hen is een beetje teleurgesteld. 'Jongens zijn van hun tiende tot hun twintigste lelijk,' zegt ze bot. 'Zit ik straks met zo'n puisterige puber.'

'En ze zitten de godganse dag aan hun piemel,' voeg ik toe. 'Bereid je maar voor.'

Het voordeel van een jongen zou wel zijn dat ik met een schone lei begin. Dat ik niet onbewust dingen van mijn eigen moeder overneem. En jongetjes schijnen veel liever voor hun moeder te zijn dan meisjes.

'Ik zou willen dat we een dochter krijgen en dat ze dan op jou lijkt,' heeft Hanno in een romantische bui tegen me gezegd. Tussen ons tweeën gaat het heel goed, en Hanno laat me lekker gaan in mijn *Ouders van nu*-modus. Als ik moe ben kookt hij, hij zet voortdurend kopjes thee en is braaf meegegaan naar de partneryoga, waar we vermanend werden toegesproken door de juf. Ik moest namelijk op handen en knieën zitten en Hanno moest mijn stuitje masseren. Dat scheen straks fijn te zijn, bij de weeën. Ik zei de hele tijd 'harder, harder' en dat vonden we zelf nogal lollig.

Ik ben bijna bij het huis van mijn jarige vriendin. Mijn buik is inmiddels zo bol, de helderziende moet bijna wel iets over de baby zeggen. Bezweet zet ik mijn fiets op slot. Ik zwoeg de drie trappen naar haar etage op en ga in de kring zitten. De helderziende, een wat oudere man, is er al. Op de tafels staan verse sandwiches en scones.

Van tevoren was ons gevraagd een voorwerp mee te nemen. Iets van onszelf, een sieraad of een foto. Dat gebruikt de helderziende om informatie door te krijgen. We mogen ook een vraag stellen. Een van de aanwezige vrouwen vraagt of ze een kind zal krijgen. Ze vertelt over het medische traject waar ze al een tijdje in zit. Ze is negenendertig en het lukt maar niet zwanger te raken, terwijl ze het zo graag wil. De man bevoelt haar armband en zegt dan, zonder aarzelen: 'Je moet nog even geduld hebben. Je krijgt een kind, een meisje.' De vrouw begint te huilen. Ik voel me een beetje opgelaten met mijn dikke buik en ik hoop maar dat zijn voorspelling uitkomt.

Dan ben ik aan de beurt. Ik geef de helderziende een van mijn ringen. Hij houdt hem stevig vast en concentreert zich. Hij doet zijn ogen dicht en buigt zijn hoofd. 'Ik weet niet of je meer kinderen krijgt na dit kind. Het lijkt of het bij eentje zal blijven.' Ik knik, niet wetend wat ik met deze informatie aan moet. Ik denk nog helemaal niet aan andere kinderen, in beslag genomen als ik ben door de baby in mijn buik. Hij kijkt me aan. 'Wil je weten wat het wordt?' vraagt hij me.

'Ja,' zeg ik gretig. Ik wil het niet officieel weten, maar een helderziende mag wel zeggen wat hij denkt, toch? Dan blijft het evengoed een verrassing, want hij kan er net zo goed naast zitten. 'Een meisje,' zegt hij stellig. 'Je krijgt een meisje.' Dan is hij even stil. Hij denkt na en zegt: 'En je krijgt een ongelooflijk sterke band met haar. Een heel speciale band.'

Een meisje, ik hoopte het al. En we krijgen een sterke band. Ik ben blij met de uitspraken. Het wordt vast een heel mooi meisje.

'We krijgen een meisje,' zeg ik direct tegen Hanno als ik thuiskom. 'Dat zegt de helderziende.'

'Ja, ja, ja,' zegt Hanno. Hij is een man van de wetenschap,

en hij heeft het niet zo op voorspellingen die niet gebaseerd zijn op keiharde waarnemingen of dubbelblind gerandomiseerd onderzoek.

‘En ik krijg een heel sterke band met haar,’ zeg ik erachteraan.

‘Bijna alle kinderen hebben een sterke band met hun moeder,’ zegt Hanno sceptisch.

In de maanden erna aarzel ik toch een paar keer als ik weer eens in een babywinkel ben. Ik word hebberig van al die mooie meisjeskleertjes. Zal ik toch een leuk jurkje kopen? De meeste mensen in mijn omgeving denken immers dat ik een meisje krijg, en als ook de helderziende het zegt... Maar als het toch een jongetje wordt? Dan lijkt het net of hij minder gewenst is omdat ik al meisjeskleren heb gekocht. Ik houd het toch bij wit en crème en bij de verrassing.